

Poder veure i treballar unes normatives de manera conjunta ens ha permès conèixer millor el nou Reglament europeu de protecció de dades i, a la vegada,

ens ha ajudat a complementar l'apartat de seguretat de la informació. D'una banda, hem treballat la informació com a tal i el dret d'accés, i d'altra banda, com asse-

gurar la informació com a informació i els distints suports on pot estar; dos temes que, en principi, semblen distants però que en realitat estan molt lligats.

El Consell Comarcal del Gironès i l'Arxiu Històric de Girona: una nova etapa de col·laboració

Joan Ferrer

Director de l'Arxiu Històric de Girona

El desplegament de la Xarxa d'Arxius Comarcals de Catalunya, d'ençà de l'any 1980, i la implantació de les lleis d'organització territorial a partir de 1987 van afavorir una entesa, que va discórrer gairebé paral·lela, entre els nous arxius que es creaven i les noves estructures d'administració comarcal que es desplegaven. Aquest camí va veure's afermat quan l'any 1989 es va transferir la gestió dels arxius comarcals als ens de cada comarca. D'aquesta manera, a cadascuna el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el consell comarcal i l'ajuntament capital han esdevingut els tres protagonistes responsables de cada arxiu comarcal del nostre país.

Els nous arxius comarcals, creats per la Generalitat, han adoptat aquest model de gestió. Tanmateix, aquest procés d'adaptació ha estat més peculiar en els tres arxius històrics provincials, que es van posar en funcionament molt abans de 1980, quan, amb el restabliment de la Generalitat, Espanya li va transferir les competències plenes en matèria de cultura. Aquesta duplicitat de rol, provincial i comarcal alhora, ja es definia en la Llei d'arxius de l'any 1985, i es va mantenir en la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents. D'ençà de la promulgació de la primera, els tres arxius històrics provincials de titularitat estatal transferits a la Generalitat van integrar-se a la nova Xarxa d'Arxius Comarcals, que la llei ja preveia com a eina d'organització bàsica del sistema arxivístic de Catalunya. Concretament, la disposició final tercera esmenta que «els arxius públics de titularitat estatal gestionats per la Generalitat [...] tenen per al Departament de Cultura la mateixa consideració que els arxius de la xarxa de la Generalitat

[...], sempre que es compleixi la legislació de l'Estat que els afecta i l'article 4 del conveni de gestió [...]». La segona llei, la de l'any 2001, recollia també aquesta peculiaritat tant en l'article 20, quan enumera els arxius que integren el Sistema d'Arxius de Catalunya i esmenta els tres històrics provincials de manera diferenciada, com en la disposició addicional primera, on n'especifica les funcions: «[...] poden fer, a més de les que els corresponen d'acord amb la legislació estatal, [...] les pròpies d'un arxiu comarcal a la comarca on tenen la seu». Aquesta consideració és significativa perquè, des d'aleshores, els tres arxius històrics provincials, a més de mantenir el seu àmbit provincial respecte de l'Administració de l'Estat, van passar a ser concebuts, des d'un punt de vista funcional, com a centres d'arxiu d'àmbit i competència de les respectives comarques, en el cas del de Girona la del Gironès. I, d'aleshores ençà, els tres arxius han destinat recursos i esforços a col·laborar amb els organismes locals i comarcals respectius.

En el cas de l'Arxiu Històric de Girona, la normalitat institucional amb la comarca del Gironès s'ha assolit fa poc temps. Efectivament, el Departament de Cultura i el Consell Comarcal del Gironès han signat un conveni de gestió amb el qual l'arxiu gironí, exercint com qualsevol altre arxiu comarcal, pot desenvolupar part de les seves funcions de manera coordinada i en col·laboració amb l'organisme comarcal. En un futur immediat, aquesta nova situació ha de permetre la canalització de més recursos del Departament de Cultura directament cap a l'Arxiu Històric.

Amb la recent entrada en funcionament del nou conveni de gestió, el Consell Co-

marcal del Gironès i l'Arxiu Històric de Girona han engegat l'elaboració d'una anàlisi de la situació actual dels arxius dels ens locals de la comarca. Lògicament, s'ha determinat fer-la als ajuntaments que no disposen d'un servei d'arxiu propi i que poden tenir necessitats d'instal·lació, de conservació, de descripció i d'accés a la seva documentació més peremptòries i, sobretot, al fons documental del Consell Comarcal mateix. Aquest primer impuls és bàsic i fonamental per tal de determinar les polítiques i les prioritats que, d'una manera coordinada, caldrà executar a curt i mitjà termini, sempre d'acord amb els organismes locals implicats.

D'una banda, doncs, s'estan recopilant totes les dades necessàries que descriuen l'estat actual dels fons documentals dels municipis de la comarca i, en especial, d'aquells ajuntaments que no han dipositat la seva documentació inactiva o històrica a l'Arxiu Històric de Girona. Els informes que es preparen, després d'una acurada visita i d'una inspecció de les seus municipals, contenen una informació molt detallada de les característiques dels arxius: s'hi consignen dades sobre la història arxivística dels fons, l'estat de conservació, el volum i els elements de suport documental, el grau i la qualitat de les descripcions disponibles i les accions dels consistoris per a implantar l'administració electrònica i les eines que utilitzen. I finalment, ofereixen una relació de les actuacions de millora que es proposen, amb una previsió de recursos orientativa. Tota aquesta informació és essencial per a determinar les prioritats d'intervenció que es programaran els anys vinents i focalitzar l'atenció en aquells fons municipals que presentin una urgència més destacada.

L'altre focus d'actuació se centra en el fons documental del Consell Comarcal del Gironès. L'anàlisi consisteix també a determinar la situació actual de la documentació conservada a l'ens, però, en aquest cas, s'estudien a més els circuits administratius de producció documental d'acord amb les seves funcions i organigrama. La intervenció en el Consell també preveu l'aplicació de les Taules d'Accés, Avaluació i Tria Documental en totes aquelles àrees on sigui possible, amb la finalitat d'optimitzar els espais

d'arxiu disponibles i millorar-ne l'eficàcia administrativa. En estreta col·laboració amb la Gerència del Consell, aquesta fase també preveu donar suport a les àrees administratives de l'ens perquè millorin la descripció i la instal·lació dels expedients encara actius, i també assessorar-les en la implementació de l'administració electrònica.

Aquestes actuacions de col·laboració amb el Consell Comarcal del Gironès són només l'inici del que ha de ser un treball perfectament pautat que aconsegueixi

una millora substancial en la documentació de la nostra comarca. Una millora que no només ha de procurar la seva conservació i integritat —que són essencials, cert—, sinó que, sobretot, ha de garantir al ciutadà l'accés reglat als documents administratius públics, perquè ha de donar eines a les administracions per tal que assoleixin l'eficiència en la gestió de la seva documentació. D'aquesta manera, en essència, procurem que els documents esdevinguin instruments útils a la societat que els ha generat.

British Library Qatar Foundation Partnership

Noemi Ortega Raventós
Arxivera British Library

La British Library Qatar Foundation Partnership ha creat la Biblioteca Digital de Qatar: un nou portal bilingüe en línia que proporciona accés a materials d'arxiu de la Biblioteca Britànica. Aquest portal permet conèixer la història i la cultura de l'edat moderna i l'època contemporània del Golf Pèrsic i voltants —especialment, dels territoris amb vincles estrets amb el Regne Unit. Hi ha descripcions d'arxius personals i oficials, fotografies, mapes i enregistraments de música tradicional que pertanyen a la Biblioteca Britànica (BL). Aquests materials són en àrab i anglès, la qual cosa facilita l'estudi en les dues llengües. Actualment, al portal hi ha més d'un milió d'imatges, més de quatre-centes fonts documentals i més de cent manuscrits. A més a més, la biblioteca digital conté material complementari elaborat per l'equip de la Biblioteca Britànica per tal d'ajudar a contextualitzar la documentació disponible, i també eines d'ajuda per poder fer servir el cercador. En aquest moment, hi ha més de cent trenta articles consultables per la matèria, el lloc i la cronologia. Pel que fa a la matèria, hi ha els àmbits temàtics següents: articles introductoris, l'Imperi Britànic al Golf, persones i llocs, ciència i medicina, manuscrits àrabs, comerç i comunicació, cultura i religió, poder i política. Aquests són els països destacats: Bahrain, Iraq, Oman, Qatar, Emirats Àrabs, Iran, Kuwait, Pakistan i Aràbia Saudita. Actualment, el projecte és a la fase II, que

finalitzarà el desembre del 2018. La fase III és en procés de decisió per ser aprovada. En el transcurs de la fase I a la fase II, s'han anat perfeccionant el funcionament de l'equip i la utilització de les eines per a millorar el rendiment i assolir sense problemes els objectius.

Per arribar als documents digitalitzats i descrits al portal de la Biblioteca Digital de Qatar, s'han dut a terme diversos passos. Un grup interdisciplinari, compost per més de quaranta professionals, treballa per dur-los a terme. Aquest grup està compost per informàtics, fotògrafs, conservadors, curadors, arxivers, administratius, traductors i historiadors especialitzats en la matèria.

La base del projecte és que tot penja d'un sistema de flux de treball (*workflow*). El software utilitzat és el SharePoint de Windows. Des d'aquest sistema s'organitza tot el treball en equip.

En cada fase, el primer que es fa és un estudi del material que es vol digitalitzar. Ha de ser aprovat per Qatar Foundation. Així doncs, una part de l'equip es dedica a fer un buidatge documental del contingut de les fonts de la Biblioteca Britànica relacionades amb la demanda. Quan el diàleg entre les dues parts és positiu, s'estableix la durada del treball. En cada fase s'estudien amb precisió l'ordre i el temps per a treballar la documentació.

Els bibliotecaris han d'anar a buscar la documentació al dipòsit i dipositar-la al magatzem propi del projecte. La Biblioteca Britànica té uns protocols a l'hora

Aqṣarā'ī, Muḥammad ibn 'Iṣā ibn Ismā'īl al-Ḥanafī [97r] (205/602),
British Library: Oriental Manuscripts,
Add MS 18866, in *Qatar Digital Library*

d'accedir a la documentació. L'accés al magatzem és restringit a poques persones. Tots els documents són enviats als tècnics de conservació, que n'analitzen l'estat i, si cal, els restauren. Després el sistema de flux de treball fa arribar la documentació als responsables corresponents per tal que la foliïn. El fet de foliar la documentació permet assegurar-nos que els folis estan en l'ordre correcte, especialment quan els documents no estan enllaçats; per tant, que se segueix l'ordre original, la qual cosa ajuda a l'inves-